

OCMW-voorschotten en collectieve schuldenregeling

Is er wettelijke subrogatie van het OCMW dat voorschotten betaalt aan iemand in collectieve schuldenregeling?

Het OCMW dat voorschotten geeft op een sociale uitkering, treedt van rechtswege in de rechten op de achterstallen van de oorspronkelijke schuldeiser. Als het OCMW de uitbetalingsinstelling op de gepaste wijze hoogte brengt van de betaling van voorschotten, moet de uitbetalingsinstelling (een deel van) de achterstallige uitkeringen rechtstreeks aan het OCMW betalen. Deze wettelijke subrogatie of indeplaatsstelling staat in art. 99 §2 OCMW-wet en art. 24 §1 2° RMI-wet.

Maar wat als de persoon die de voorschotten ontvangt, toegelaten is of wordt tot de collectieve schuldenregeling? Moeten de achterstallen dan ook nog aan het OCMW worden betaald? Of komen ze enkel toe aan de schuldbemiddelaar?

Het standpunt van de Rechtbank van eerste aanleg van Brussel is duidelijk¹. De achterstallen moeten rechtstreeks aan het OCMW worden betaald omdat het OCMW gesubrogeerd is in de rechten van de oorspronkelijke schuldeiser. Het geld dat verkeerdelijk aan de schuldbemiddelaar is betaald, valt niet in de boedel, het OCMW is geen nieuwe schuldeiser en er is geen samenloop met andere schuldeisers.

Ook de beslagrechter van Gent² had in 2001 al beslist –bij het opleggen van een aanzuiveringsregeling– dat het OCMW de voorschotten mocht voorafnemen van de gelden op de rubriekrekening van de schuldbemiddelaar, met verwijzing naar de subrogatie van art. 99, §2 OCMW-wet.

Het Hof van Cassatie had deze oplossing ook aangegeven in een arrest van 6.2.2006³ en verwezen naar de wettelijke subrogatie om het OCMW recht te geven op de achterstallige uitkeringen, ook deze betaald tijdens de collectieve schuldenregeling, tot op het moment dat de uitbetalingsinstelling het OCMW op de hoogte bracht dat de uitkering werd toegekend.

Een parlementaire vraag in 2008⁴ zaaide verwarring. De toenmalige Minister van Justitie antwoordde dat subrogatie niet mogelijk is omdat de schuldvorderingen onbeschikbaar zijn als gevolg van de collectieve schuldenregeling⁵. Men vergat daarbij dat de subrogatie kon dateren van vóór de beschikking van toelaatbaarheid en vooral dat het gaat om wettelijke subrogatie, zodat de schuldvordering niet beschikbaar moet zijn. Het antwoord op de parlementaire vraag is o.i. niet juist.

Dus: Als het OCMW voorschotten betaalt en de sociale zekerheidsinstelling hiervan op de hoogte brengt, is er wettelijke subrogatie en moeten de achterstallen rechtstreeks aan het OCMW worden betaald, ook als de begunstigde van de voorschotten in collectieve schuldenregeling zit.

In de praktijk betaalt de instelling vaak aan de schuldbemiddelaar. Strikt genomen kan het OCMW dan een tweede betaling eisen. De sociale zekerheidsinstelling zal dan de eerste (onverschuldigde) betaling terugvorderen van de oorspronkelijke schuldeiser. Een meer werkbare oplossing is dat het OCMW de

gelden terugvraagt aan de schuldbemiddelaar. Dat is ook het advies van de “Praktische gids voor schuldbemiddelaars”⁶. Als de schuldbemiddelaar niet vrijwillig betaalt, kan het OCMW aan de rechtbank toestemming vragen voor een voorafname op de rubriekrekening.

Eefje Van den Auwelant
Stafmedewerker OCMW-wetgeving
20 april 2010

¹ Noot van Christophe Bedoret bij vonnis Brussel van 7 november 2006, Soc. Kron. 2009, Kluwer, p. 477

² Beslagrechter Gent, 11.7.2007, OCMW-visies 4/2001, p. 54 e.v.

³ Hof van Cassatie, 6 februari 2006, www.cass.be

⁴ De Kamer, QRVA 52 031, 18 augustus 2008, vraag n°198 van Mevrouw Vautmans van 9 mei 2009

⁵ Art. 1675/7, §3 Ger.W.

⁶ Praktische gids voor schuldbemiddelaars, E. Van Acker en B. Wylleman, Kluwer, 2006, p. 302